

ფინანსური ანგარიშგების ინფორმაციის შეფასების საფუძვლები

ლ. საბაური

ეკონომიკის აკადემიური დოქტორი,
ივ. ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი

ნ. კვატაშიძე

ეკონომიკის აკადემიური დოქტორი,
ივ. ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
ასოცირებული პროფესორი

ა. ჩეჩელაშვილი

ბიზნესის ადმინისტრირების აკადემიური დოქტორი,
ს.ს. „საქართველოს სახელმწიფო ელექტროსისტემა“,
შიდა აუდიტის დირექტორი

ანოტაცია

თემა: ფინანსური ანგარიშგების ელემენტების შეფასება პირდაპირ კავშირშია მისი მომხმარებლებისათვის სასარგებლო ინფორმაციის წარდგენასთან. ფინანსური ანგარიშგების ინფორმაციის შესაბამისობა და სამართლიანი წარდგენა დამოკიდებულია მათი შეფასების საფუძვლებზე. შეფასებებს საფუძვლად უდევს შეფასების მიზანი, ფულის დროითი ღირებულება, ბაზრის მონაწილეთა დაშვებები და ხედვები, კონკრეტული სანარმოსთვის დამახასიათებელი დაშვებები.

მიზანი და ამოცანები: ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს (ფასსს/IASB) მიერ ფინანსური ანგარიშგების ელემენტების შეფასების რეკომენდაციებისა და მიდგომების შესწავლა; აქტივებისა და ვალდებულებების „შემოსვლის“ და „გასვლის“ ფასის ცნებების არსის გააზრება და პრაქტიკული გამოყენება.

მეთოდოლოგია: კვლევის დროს გამოყენებულია ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს (IASB) და აუდიტორული კომპანიების „დიდი ოთხეულის“ მიერ გამოშვებული შესაბამისი მითითებები, სახელმძღვანელო-სარეკომენდაციო მასალები, სამეცნიერო სტატიები.

შედეგები: ფინანსური ანგარიშგების კონცეპტუალური საფუძვლებით ჩამოყალიბებული ფინანსური ანგარიშგების ელემენტების შეფასების საფუძვლების შერჩევა, გამოყენება და გამჟღავნება გნამარტებით შენიშვნებში.

საკვანძო სიტყვები: შემოსვლის ფასი; გასვლის ფასი; მიმდინარე ღირებულება, სამართლიანი ღირებულება.

I. შესავალი – შემოსვლის ფასი და გასვლის ფასი

ფინანსური ანგარიშგების ელემენტების სარგებლიანობას მნიშვნელოვნად განსაზღვრავს მათი შეფასება. ფინანსური ანგარიშგების კონცეპტუალური საფუძვლების თანახმად, შეფასების საფუძველი არის შესაფასებელი ობიექტის რაიმე იდენტიფიცირებული ნიშან-თვისება. აქტივების ან ვალდებულებების მიმართ შეფასების საფუძვლის გამოყენებით მიიღება ამ აქტივების ან ვალდებულებების და დაკავშირებული შემოსავლებისა და ხარჯების გარკვეული მაჩვენებელი. შეფასების საფუძვლის შერჩევისას, მნიშვნელოვანია იმ ინფორმაციის ხასიათის გათ-

ვალისწინება, რომელიც ამ შეფასების საფუძვლით განისაზღვრება როგორც ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში, ისე ფინანსური შედეგების ანგარიშგებაში.

იმისათვის, რომ ინფორმაცია აქტივებისა და ვალდებულებების შესახებ იყოს შესაბამისი, მათი შეფასება უნდა ასახავდეს აქტივების მიერ მომავალში ფულადი ნაკადების გამომუშავების უნარს და ვალდებულებების დასაფარავად მოსალოდნელ გადინებას. ფულადი ნაკადების გამომუშავების უნარი დროში იცვლება მრავალი ფაქტორის გავლენით, შესაბამისად იცვლება აქტივების, ვალდებულებების, შემოსავლებისა და ხარჯების ღირებულებაც. მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების შეფასების დროს გაითვალისწინება ტრანზაქციებისა ან სხვა მოვლენებისაგან მოსალოდნელი თანხა (სიდიდე), ვადები, განუსაზღვრელობები, რაც განსაზღვრავს ფულადი ნაკადების ღირებულებას. ამდენად, შეფასებისას გაითვალისწინება ფულის დროითი ღირებულება.

ფინანსური ანგარიშგების ელემენტების შესაფასებლად კონცეპტუალურ საფუძვლებში გამოიყენება შეფასების ორი აქტუალური და რეპრეზენტატიული სისტემა – „შემოსვლის ფასის“ (Entry price) სისტემა და „გასვლის ფასის“ (Exit price) სისტემა (FASB, 2023). ფულადი ნაკადებით „შემოსვლის ფასის“ შეფასების მიზანია იმის ფასის განსაზღვრა, რაც იქნება გადახდილი აქტივის შესაძენად ან მიღებული ვალდებულების ასაღებად. ფულადი ნაკადებით „გასვლის ფასით“ შეფასების მიზანია იმ ფასის განსაზღვრა, რაც მიღებული იქნება აქტივის გაყიდვიდან ან გადახდილი ვალდებულების გადაცემისას. ამ მიზნებიდან გამომდინარე, ფასს 13 „სამართლიანი ღირებულების“ თანახმად „შემოსვლის ფასი“ არის ფასი, რომელიც გადაიხადეს აქტივის შესაძენად, ან მიიღეს ვალდებულების ასაღებად გაცვლის ოპერაციაში, ხოლო „გასვლის ფასი“ არის ფასი, რომლის მიღება შესაძლებელი იქნებოდა აქტივის გაყიდვისას, ან, რომელიც გადასახდელი იქნება ვალდებულების გადაცემისას (IFRS, 2024). „შემოსვლის ფასის“ გაზომვის სისტემას უწოდებენ ისტორიული ღირებულების სისტემას (FASB, 2023).

ფულად ნაკადებზე დაფუძნებული შეფასება შესაძლებელია ბაზრის მონაწილეების ან საწარმოს თვალთახედვით. თუ შეფასება ხდება ბაზრის მონაწილის პოზიციიდან, ფასი უნდა გამოითვალოს იმ დაშვებების გამოყენებით, რასაც ბაზრის მონაწილე გააკეთებს. თუ შეფასება ხდება საწარმოს სპეციფიკური თვალთახედვიდან, შეფასების პროცესი განიხილავს საწარმოს უნიკალურ უპირატესობებს ან ნაკლოვანებებს ფულადი ნაკადების ღირებულების დასადგენად. ორივე შეფასება წარმოადგენს ფასებს საწარმოსათვის, მაგრამ ფულადი ნაკადების ღირებულება შეიძლება არ იყოს იგივე (Levan Sabauri, Nadezhda Kvatashidze, 2020). შემოსვლის ფასი ასახავს მყიდველის თვალთახედვას. გასვლის (გაყიდვის) ფასი ასახავს გამყიდველის მხარის თვალსაზრისს: რას მიიღებდა საწარმო, თუ ის გაყიდიდა აქტივს ბაზარზე ან გადაიხდიდა ვალდებულების გადაცემის შემთხვევაში. მხოლოდ **ბაზრის მონაწილის პოზიციიდან შეფასებები წარმოადგენს სამართლიან ღირებულებას** (fincyclopedia.net, 2021).

ფინანსური ანგარიშგების კონცეპტუალური საფუძვლებით აქტივებისა და ვალდებულებების, შემოსავლებისა და ხარჯების შეფასების საფუძველია **დრო**:

- შეფასება **თავდაპირველი აღიარების დროს** – ამ შეფასებას ეწოდება „პირვანდელი ღირებულება“ (იგივე ისტორიული ღირებულება);
- შეფასება **აღიარების შემდგომ პერიოდში** – დროის კონკრეტულ პერიოდში მიღებულ განახლებულ შეფასებას ეწოდება „მიმდინარე ღირებულება“.

II. პირვანდელი ღირებულება (historical cost)

თავდაპირველად, ფინანსური ანგარიშგების ელემენტები ფასდება პირვანდელი ღირებულებით (თვითღირებულებით). პირვანდელი ღირებულების მაჩვენებლები აქტივების, ვალდებულებებისა და დაკავშირებული შემოსავლებისა და ხარჯების შესახებ იძლევა ფულად ღირებულებაში გამოხატულ ისეთ ინფორმაციას, რომელიც, როგორც წესი, მიღებულია გარიგების ფასიდან ან სხვა მოვლენიდან, რომელმაც განაპირობა მათი წარმოშობა. აქტივის პირვანდელი ღირებულება არის აქტივის შესაძენად ან შესაქმნელად გაწეული დანახარჯები, რომლებიც მოიცავს მის შესაძენად ან შესაქმნელად გადახდილ ანაზღაურებას გარიგების დანახარჯების ჩათვლით (Levan Sabauri, 2018). ვალდებულებების პირვანდელი ღირებულება არის ვალდებულების ასაღებად ან მისაღებად მიღებული ანაზღაურების ღირებულება გარიგების დანახარჯების გამოკლებით.

ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების შეფასების საფუძვლად პირვანდელი ღირებულების გამოყენების ერთ-ერთი მეთოდია მათი შეფასება ამორტიზებული ღირებულებით. ფინანსური აქტივის ან ფინანსური ვალდებულების ამორტიზებული ღირებულება ასახავს მომავალი ფულადი ნაკადების შეფასებებს, რომლებიც დისკონტირებულია თავდაპირველი აღიარებისას განსაზღვრული განაკვეთით.

როდესაც საწარმო აქტივებს იძენს და ვალდებულებებს იღებს ფინანსური ანგარიშგების წარდგენიდან უახლოეს პერიოდში საბაზრო პირობებით განხორციელებული ოპერაციის შედეგად, ინფორმაცია აქტივებისა და ვალდებულებების შესახებ შესაძლებელია შესაბამისი იყოს ფინანსური ანგარიშგების მომხმარებლებისთვის. სხვაგვარად, საწარმო მოელის, რომ ეს აქტივები ისეთი ოდენობის ეკონომიკურ სარგებელს მოუტანს, რაც საკმარისი იქნება, სულ მცირე, აქტივის თვითღირებულების ანაზღაურებისთვის მაინც (ანუ დაფარავს აქტივის შეძენაზე გაწეულ დანახარჯებს). ანალოგიურად, საწარმო მოელის, რომ ვალდებულებების შესასრულებლად საჭირო ეკონომიკური რესურსების გადაცემის მოვალეობის ღირებულება, ჩვეულებრივ, არ იქნება მეტი მიღებული ანაზღაურების ღირებულებაზე, რომელშიც გათვალისწინებული არ

არის გარიგების დანახარჯები. ასეთ შემთხვევაში პირვანდელი ღირებულებით შეფასება იძლევა შესაბამის ინფორმაციას (Levan Sabauri, Nadezhda Kvatashidze, 2023).

ტექნოლოგიების და ბაზრის განვითარება, საპროცენტო განაკვეთისა და უცხოური ვალუტის კურსის ცვლილებები, ინფლაციისა და ბაზრის სხვა რისკები გავლენას ახდენს ფულადი ნაკადების ცვალებადობაზე. ვინაიდან აქტივებისა და ვალდებულებების ღირებულება მგრძნობიარეა ბაზრის ფაქტორებსა და სხვა რისკების მიმართ, შესაძლებელია მათი პირვანდელი ღირებულება მნიშვნელოვნად განსხვავდებოდეს მიმდინარე ღირებულებებისაგან. როდესაც ინფორმაციის მომხმარებლებისათვის მნიშვნელოვანია ინფორმაცია ცვლილებების შესახებ, პირვანდელი ღირებულება ვერ იქნება შესაბამისი ინფორმაცია.

ინფორმაციის მომხმარებლებისათვის შესაბამისი ინფორმაციის წარსადგენად, დროთა განმავლობაში საჭირო ხდება პირვანდელი ღირებულების განახლება შეფასების თარიღისათვის არსებული პირობებით, რასაც უზრუნველყოფს მიმდინარე ღირებულება. აქტივების მიმდინარე ღირებულებით სულ მცირე შესაძლებელია მათი ეკონომიკური სარგებლის პოტენციალის შეფასება – მომავალში მათ მიერ ფულადი ნაკადების გამომუშავების უნარის. ანალოგიურად, ვალდებულებების მიმდინარე ღირებულებით, შესაძლებელია გაითვალოს/გაანგარიშდეს ინფორმაცია მათ დასაფარავად მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების გადინებების შესახებ.

აქტივებისა და ვალდებულებების მიმდინარე ღირებულება, პირვანდელი ღირებულებებისაგან განსხვავებით, ასახავს ღირებულების ცვლილებებს. საჭირო ხდება პირვანდელი ღირებულების განახლება შეფასების თარიღისათვის (რეალურ დროში) არსებული პირობებით ანუ მიმდინარე ღირებულებით.

III მიმდინარე ღირებულება (current value)

მიმდინარე ღირებულების მაჩვენებლები აქტივების, ვალდებულებებისა და დაკავშირებული შემოსავლებისა და ხარჯების შესახებ იძლევა ფულად ღირებულებაში გამოხატულ ინფორმაციას, რომელიც განახლებულია შეფასების თარიღისთვის არსებული პირობებით (IFRS, 2018). პირვანდელი ღირებულებისგან განსხვავებით, აქტივის ან ვალდებულების მიმდინარე ღირებულება არ განისაზღვრება ისეთი ინფორმაციის გამოყენებით, რომელიც, ნაწილობრივ მაინც, მიღებულია გარიგების ფასიდან ან სხვა მოვლენიდან, რომელმაც განაპირობა ამ აქტივის ან ვალდებულების წარმოშობა.

შეფასება მიმდინარე ღირებულებით ნიშნავს შეფასების თარიღისათვის აქტივების ასახვას ფულადი სახსრების იმ სიდიდით, რომლის მიღება შესაძლებელია აქტივების გაყიდვიდან ან გამოყენებიდან, ხოლო ვალდებულებები – ფულადი სახსრების იმ ოდენობით, რომელიც საჭიროა მათ დასაფარავად. კონცეპტუალური საფუძვლებით მიმდინარე ღირებულების (current value) შეფასების საფუძვლებია (ბაზა):

- 1) სამართლიანი ღირებულება (fair value);
- 2) აქტივებისთვის – გამოყენების ღირებულება (value in use) და ვალდებულებებისთვის – შესრულების ღირებულება (fulfilment value); და
- 3) დანახარჯების/ჩანაცვლების მიმდინარე ღირებულება (current cost)¹.

¹ ტერმინები „current value“ და „current cost“ ერთნაირად ითარგმნება როგორც „მიმდინარე ღირებულება“. საკითხის მოცემულ კონტექსტში, ამ ტერმინების ერთმანეთისაგან გასამიჯნად, ტერმინი „current value“ გამოიყენება როგორც „მიმდინარე ღირებულება“, ხოლო ტერმინი „current cost“ მოცემულ შემთხვევაში მისი კონკრეტული შინაარსისა და დანიშნულებიდან გამომდინარე, როგორც „დანახარჯების/ჩანაცვლების ღირებულება“.

სამართლიანი ღირებულება (fair value)

სამართლიანი ღირებულება არის ფასი, რომელიც მიღებული ან გადახდილი იქნებოდა აქტივის გაყიდვიდან ანდა ვალდებულების გადაცემისას, ბაზრის მონაწილეებს შორის შეფასების თარიღისთვის ნებაყოფლობით განხორციელებული ოპერაციის დროს. სამართლიანი ღირებულება ასახავს იმ ბაზრის მონაწილეთა პოზიციას/თვალთახედვას, სადაც საქმიანობს მოცემული საწარმო. აქტივი ან ვალდებულება ფასდება იმავე დაშვებების გამოყენებით, რომლებსაც ბაზრის მონაწილეები გამოიყენებდნენ აქტივის ან ვალდებულების ფასის დადგენისას იმ შემთხვევაში, თუ იმოქმედებდნენ საკუთარი ეკონომიკური ინტერესების შესაბამისად (Kvatashidze N. Sabauri L, 2023).

კონცეპტუალური საფუძვლებით, აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრას საფუძვლად უდევს ბაზრის მონაწილეთა მიმდინარე მოლოდინები მომავალი ფულადი ნაკადების ოდენობის, მათი წარმოქმნის ვადებისა და დაკავშირებული განუსაზღვრელობის შესახებ. ამდენად, სამართლიანი ღირებულება რეალურად არის „გასვლის“ ფასი (Kvatashidze N. Sabauri L, 2022).

სამართლიანი ღირებულება არ განისაზღვრება გარიგების ფასიდან ან სხვა მოვლენიდან, რომელმაც განაპირობა აქტივის ან ვალდებულების წარმოშობა, ამდენად სამართლიანი ღირებულება არ იზრდება აქტივის შეძენისას გაწეული გარიგების დანახარჯებით და არ მცირდება ვალდებულების აღების ან მიღებისას გაწეული გარიგების დანახარჯებით. გარდა ამისა, სამართლიანი ღირებულება არ ასახავს არც გარიგების ისეთ დანახარჯებს, რომლებიც დაკავშირებულია აქტივის საბოლოო გასვლასთან და ვალდებულების გადაცემასთან ან დაფარვასთან. **საბაზრო მიდგომის** დროს გამოიყენება ანალოგიური აქტივების კოტირებული ფასები, რომლებიც კორექტირდება შესაფასებელი აქტივის მიმდინარე მდგომარეობასა და ანალოგიურ აქტივებს შორის განსხვავებების გათვალისწინებით (Maisuradze, Marina; Vardiashvili, Mariam, 2023).

გამოყენების ღირებულება (value in use) და შესრულების ღირებულება (fulfilment value)

როდესაც ინფორმაცია აქტივებისა და ვალდებულებების შესახებ არ არის ემპირიული (დაკვირვებადი) ანუ არ არის ცნობილი მათი საბაზრო ფასი, საჭირო ხდება მათი შეფასება. ასეთი აქტივებისთვის გამოიყენება ე.წ. გამოყენების ღირებულება, ხოლო ვალდებულებებისათვის – ე.წ. შესრულების ღირებულება. გამოყენების ღირებულება არის ფულადი ნაკადების ან სხვა ეკონომიკური სარგებლის დღევანდელი ღირებულება, რომლის მიღებასაც საწარმო მოელის აქტივის გამოყენებიდან და მისი საბოლოო გასვლიდან. შესრულების ღირებულება არის ფულადი სახსრების ან სხვა ეკონომიკური სარგებლის დღევანდელი ღირებულება, რომლის გადაცემის აუცილებლობასაც საწარმო ვარაუდობს ვალდებულების შესრულებისას. გამოყენების და შესრულების ღირებულება არის „გასვლის ფასი“. ვინაიდან გამოყენების ღირებულება და შესრულების ღირებულება მომავალ ფულად ნაკადებს ეყრდნობა, ისინი არ ითვალისწინებს აქტივის შესაძენად ან ვალდებულების ასაღებად გაწეულ გარიგების დანახარჯებს. თუმცა, გამოყენების ღირებულება და შესრულების ღირებულება მოიცავს გარიგების ისეთი დანახარჯების დღევანდელ ღირებულებას, რომლის გაწევასაც საწარმო მოელის აქტივის საბოლოო გასვლასთან, ან ვალდებულების შესრულებასთან დაკავშირებით.

გამოყენების ღირებულება და შესრულების ღირებულება ბაზრის მონაწილეთათვის მისაღებ დაშვებებს კი არ ასახავს, არამედ ასახავს კონკრეტული საწარმოსთვის დამახასიათებელ დაშვებებს. პრაქტიკაში, შესაძლოა ზოგჯერ მცირედით განსხვავდებოდეს დაშვებები, რომ-

ლებსაც ბაზრის მონაწილეები გამოიყენებდნენ და დაშვებები, რომლებსაც თვითონ საწარმო იყენებს.

ამდენად, ვინაიდან შეუძლებელია გამოყენების ღირებულება და შესრულების ღირებულება უშუალოდ იყოს დაკვირვებადი, ისინი განისაზღვრება ფულად ნაკადებზე დაფუძნებული შეფასების მეთოდებით და მხოლოდ საწარმოს სპეციფიკური თვალთახედვიდან და არა ბაზრის მონაწილეთა პოზიციიდან. გამოყენების ღირებულება იძლევა ინფორმაციას აქტივის გამოყენებისა და მისი საბოლოო გასვლის შედეგად მისაღები შეფასებული ფულადი ნაკადების დღევანდელი ღირებულების შესახებ. შესრულების ღირებულება იძლევა ინფორმაციას ვალდებულების შესასრულებლად საჭირო შეფასებული ფულადი ნაკადების დღევანდელი ღირებულების შესახებ.

დანახარჯების¹ მიმდინარე/ჩანაცვლების ღირებულება (current cost)

შესაძლებელია საჭირო გახდეს ისეთი აქტივების შეფასება, რომლის ბაზარი არ არსებობს და საჭირო ხდება მათი მიმდინარე ღირებულების დადგენა, რაც ეფუძნება ანალოგიური აქტივის შეძენაზე/შექმნაზე (მშენებლობაზე) გაწეული დანახარჯების განსაზღვრას. შეფასების „ჩანაცვლების“ და სხვა მეთოდებით კალკულირდება ყველა სახის დანახარჯი (საპროექტო სამუშაოების, მასალების, შრომის ანაზღაურების და სხვა) და განისაზღვრება ანალოგიური/ჩანაცვლებული აქტივის ღირებულება. ჩანაცვლების ღირებულების შეფასების მიზანია მიმდინარე ფასებში ანალოგიური აქტივის შეძენაზე/წარმოებაზე/მშენებლობაზე გასაწევი ხარჯების განსაზღვრა, რომელსაც აქვს ანალოგიური სარგებლიანობა, მაგრამ შეძენილია/წარმოებულია/აშენებულია თანამედროვე ტექნოლოგიებით, მასალებით, დიზაინით, პროგრესული საპროექტო და ტექნოლოგიური სტანდარტებით, ახალი კონსტრუქციებისა და აღჭურვილობის გამოყენებით.

ამდენად, ვინაიდან გაანგარიშება ხდება მიმდინარე ფასებით, გაითვალისწინება ინფლაციის ფაქტორი და ასევე გაითვალისწინება ობიექტის მორალური მდგომარეობა, ვინაიდან შეფასების ეტალონად გამოიყენება თანამედროვე ობიექტი.

აქტივის ჩანაცვლების მიმდინარე ღირებულება არის ეკვივალენტური აქტივის თვითღირებულება შეფასების თარიღისთვის, იგი მოიცავს ანაზღაურებას, რომელიც გადახდილი იქნებოდა შეფასების თარიღისთვის და ასევე ამ თარიღისათვის გაწეულ გარიგების იმ დანახარჯებს. ვალდებულების ჩანაცვლების მიმდინარე ღირებულება არის ანაზღაურება, რომელიც მიღებული იქნებოდა ეკვივალენტური ვალდებულებისთვის შეფასების თარიღისთვის, გარიგების იმ დანახარჯების გამოკლებით, რომლებიც გაწეული იქნებოდა ამ თარიღისთვის.

ჩანაცვლების მიმდინარე ღირებულება ასახავს იმ ღირებულებას, რომლითაც შესაძლებელია ეკვივალენტური აქტივის შეძენა ან შექმნა შეფასების თარიღისთვის, ანდა ანაზღაურებას, რომლის მიღება შესაძლებელი იქნებოდა ეკვივალენტური ვალდებულების აღების ან მიღებისას. ჩანაცვლების მიმდინარე ღირებულება, პირვანდელი ღირებულების მსგავსად არის „შემოსვლის ფასი“:

იგი ასახავს იმ ბაზრის ფასს, სადაც საწარმო შეიძენდა ამ აქტივს ან აიღებდა ამ ვალდებულებას. მაშასადამე, ჩანაცვლების მიმდინარე ღირებულება განსხვავდება სამართლიანი ღირებულებისგან, აქტივების გამოყენების ღირებულებისა და ვალდებულებების შესრულების ღირებულებისგან, რომლებიც გვიჩვენებს გასვლის ფასებს. **თუმცა, ჩანაცვლების მიმდინარე**

¹ **დანახარჯების მიდგომა** - შეფასების მეთოდი, რომელიც ასახავს თანხას, რომელიც საჭირო იქნებოდა მიმდინარე მომენტში აქტივის საექსპლუატაციო სიმძლავრის ჩასანაცვლებლად. ფასი 13.

ღირებულება, პირვანდელი ღირებულებისგან განსხვავებით, ასახავს შეფასების თარიღისთვის არსებულ პირობებს.

ზოგ შემთხვევაში შეუძლებელია ჩანაცვლების მიმდინარე ღირებულების პირდაპირ განსაზღვრა აქტიური ბაზრის ემპირიული (დაკვირვებადი) ფასების მეშვეობით და უნდა განისაზღვროს არაპირდაპირ სხვა საშუალებებით. მაგალითად, თუ ფასები ხელმისაწვდომია მხოლოდ ახალი აქტივების შესახებ, უკვე გამოყენებული აქტივის მიმდინარე ღირებულება უნდა შეფასდეს ახალი აქტივის მიმდინარე ფასის კორექტირებით, რათა აისახოს საწარმოს განკარგულებაში მყოფი აქტივის მიმდინარე ასაკი და მდგომარეობა.

დასკვნა

ფინანსური ანგარიშგების კონცეპტუალური საუძვლებით ფინანსური ანგარიშგების ელემენტების შეფასება ხდება შეფასების დროზე დაფუძნებული ორი სისტემით: შემოსვლის ფასის და გასვლის ფასის სისტემებით. შემოსვლის ფასი არის „ისტორიული ღირებულება“. გასვლის ფასი ასახავს **შეფასების კონკრეტულ პერიოდში** ბაზრის მონაწილეთა თვალთახედვას და ამდენად, მას ეწოდება „მიმდინარე ღირებულება“.

მიმდინარე ღირებულება გახდა სამართლიანი ღირებულების სინონიმი, ვინაიდან ის ეფუძნება **გასვლის ფასს** (ფასი, რომელიც იქნებოდა მიღებული აქტივის გაყიდვიდან ან გადახდილი ვალდებულების გადაცემიდან), და არა გარიგების ფასს ან შემოსვლის ფასს (ფასი, რომელიც იქნებოდა გადახდილი აქტივების შეძენისას ან მიღებული ვალდებულების აღებიდან). კონცეპტუალურად, შემოსვლისა და გასვლის ფასები განსხვავებულია. მიუხედავად იმისა, რომ გასვლის და შემოსვლის ფასები შეიძლება იყოს იდენტური ბევრ სიტუაციაში, იგულისხმება, რომ ტრანზაქციის ფასი არ წარმოადგენს აქტივებისა და ვალდებულებების სამართლიან ღირებულებას მათი თავდაპირველი აღიარებისას, როგორც შეფასებულს ფასს 13-ის შესაბამისად (IFRS Reporting, 2019).

პირვანდელი ღირებულების ნაკლად მიიჩნევა ის, რომ ის არ ასახავს ღირებულების ცვლილებებს, იმ შემთხვევის გარდა, როდესაც ცვლილებები დაკავშირებულია აქტივის გაუფასურებასთან, ან ცვლილებების გამო ვალდებულება ხდება ზარალიანი. ფინანსური ანგარიშგების ელემენტების შეფასების განახლებული ინფორმაციის მიღება შესაძლებელია მიმდინარე ღირებულებით, როგორიცაა სამართლიანი ღირებულება, აქტივების გამოყენების ღირებულება და ვალდებულებების შესრულების ღირებულება.

ლიტერატურა

1. FASB. (2023, December 21). *fasb.org*. Retrieved from <https://fasb.org/page/ShowPdf?path=Proposed%20Statement%20of%20Financial%20Accounting%20Concepts%20No.%208%E2%80%9494Conceptual%20Framework%20for%20Financial%20Reporting%E2%80%9494Chapter%206%E2%80%9494Measurement.pdf&title=Proposed%20Statement%20of%20Financial>.
2. *fincyclopedia.net*. (2021, August 15). Retrieved from <https://fincyclopedia.net/finance/questions/-what-is-the-difference-between-entry-price-and-exit-price>.
3. IFRS. (2018, March). *ifrs.org*. Retrieved from <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/pdf-standards/english/2021/issued/part-a/conceptual-framework-for-financial-reporting.pdf>.
4. IFRS. (2024). *ifrs.org*. Retrieved from <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-13-fair-value-measurement/>.
5. IFRS Reporting. (2019, March 06). *annualreporting.info*. Retrieved from <https://annualreporting.info/-exit-price-entry-price/>.

6. Kvatashidze N. Sabauri L. (2022). Significance of the contract for the fair presentation of financial statements. *Proceeding challenges of globalization in economics and business proceeding* (p. 383). Tbilisi: Ivane Javakhishvili Tbilisi State University.
7. Kvatashidze N. Sabauri L. (2023). Uncertainty about the estimation of financial statement information and fair presentation. *Proceeding challenges of globalization in economics and business proceeding* (p. 245). Tbilisi: Ivane Javakhishvili Tbilisi State University.
8. Levan Sabauri. (2018). Approval and introduction of the international financial reporting standards (IFRS) in Georgia: challenges and perspectives. *Journal of Accounting & Marketing*, 1-4.
9. Levan Sabauri, Nadezhda Kvatashidze. (2020). Some aspects of loan and capital financial instruments. *ECONOMICS AND BUSINESS*, 108-118.
10. Levan Sabauri, Nadezhda Kvatashidze. (2023). Sustainability reporting issues. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, 282-289.
11. Maisuradze, Marina; Vardiashvili, Mariam. (2023). Applying methods for estimation of the fair value of the nonfinancial assets. *VIII International Scientific Conference: "Challenges of Globalization in Economics and Business"* (pp. 240-247). Tbilisi: Ivane Javakhishvili Tbilisi State University Press.

THE BASICS OF MEASUREMENT OF FINANCIAL REPORTING INFORMATION

Sabauri L.

Professor, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Kvatashidze N.

Associate Professor, Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

Chechelashvili A

*Doctor of Business Administration, JSC "Georgian State
Electrosystem"-Internal Audit Director*

According to the conceptual basics of financial reporting, the elements of financial reporting are measured by two time-based measurement systems: Entry price and Exit price systems. The entry price is a "historic cost". The exit price reflects the view of market participants in a **particular period of measurement** and is thus called "Current Value".

Current value has become synonymous with Fair value, since it is based on the **exit price** (the price that would have been obtained from the sale of an asset or the transfer of a paid liability) and not on the transaction price or entry price (the price that would have been paid when the assets were purchased or would have been obtained from taking a liability). Conceptually, the entry price and the exit price are different. While exit and entry prices may be identical in many situations, it is implied that the transaction price does not represent the fair value of assets and liabilities upon their initial recognition as measured under IFRS 13.

The disadvantage of the initial value is considered to be that it does not reflect changes in value, except in the case when the changes are related to the depreciation of the asset, or the liability due to the changes becomes a loss. Up-to-date information on measurement of the elements of financial reporting can be obtained at current value, such as fair value, value in use, and fulfillment value.

Keywords: Exit price; Entry price; Current value; Fair value.